

**KOIRAN**

**Perusterveydenhoito**



**EVIDENSIA**

# Sisällysluettelo

3. Rokotukset

4. Loishäätö

5. Punkit

6. Ruokinta

7. Ylipaino

8. Hampaat

9. Ripuli

10. Kivun tunnistaminen

11. Haavan kotihoito

12. Myrkytykset

13. Henkinen hyvinvointi

14. Koiran kanssa matkustaminen



# ROKOTUKSET

Koiran rokotukset ovat tärkeä ja kiinteä osa koiran omistamista ja koiran perusterveydestä huolehtimista. Koira suositellaan rokotettavaksi penikkatauti, parvovirusta, tarttuvaa maksatulehdusta, kennelyskää ja raivotautia eli rabiasta vastaan.

## 7-9 viikon ikäinen pentu

Pennulle suositellaan rokotusta 7-9 viikon iässä. Rokotuksesta kahden viikon kuluttua pentu voi aloittaa turvallisesti tutustumisen muihin koiriin ja ympäristöön. Pentu rokotetaan tarttuvaa maksatulehdusta, parvovirusripulia, penikkatauti ja kennelyskää vastaan. Pitkäkestoisen suojan pentu saa vasta 12 viikon sekä vuoden iässä annettujen rokotusten myötä. Rokotusten yhteydessä eläinlääkäri tarkistaa pennun terveydentilan, madotusten tarpeen, sekä tekee tarvittaessa tunnistusmerkinnän.

Pennun tulee olla terve rokotettaessa, jotta se voi kehittää toivotut vasta-aineet. Esteitä rokottamiselle voivat olla esimerkiksi ripuli, kuume tai jokin muu sairaus. Ennen rokottamista tulisi tarkistaa pennun sisäloishäädön tarve.

## 12 viikkoinen pentu

Pentu rokotetaan penikkatauti, tarttuvaa maksatulehdusta, parvovirusta ja mahdollisesti kennelyskää vastaan. Samalla annetaan myös rabiesrokote.

## Vuoden ikäinen

Kun koira on täyttänyt vuoden, se saa tehosterokotteet penikkatauti, tarttuvaa maksatulehdusta, parvovirusta, kennelyskää ja rabiasta vastaan.

## Aikuinen koira

vuosittain: kennelyskä

3 vuoden välein: penikkatauti, tarttuva maksatulehdus, parvo, rabies.



ANNETTAVA ROKOTE	7-9 viikkoa	12 viikkoa	16 viikkoa	1 vuosi	Tehoste
NELOSROKOTE (parvo, penikkatauti, tarttuva maksatulehdus kennelyskä)					3 vuoden välein (kennelyskä 1 vuoden välein)
RABIES					3 vuoden välein

# LOISHÄÄTÖ

Säännöllinen madotus on kantaville nartuille ja koiranpennuille erityisen tärkeää. Aikuisen koiran madotustarve on yksilöllinen. Koiran ulosteiden kerääminen ympäristöstä on tärkeä osa koirien loishäätöä. Pentuaikana hyvin toteutettu ohjelma antaa hyvän vastustuskyvyn sisäloisia vastaan.



Pentujen madotus aloitetaan jo kasvattajalla ensimmäisen kerran kahden viikon ikäisenä. Tämän jälkeen pennut madotetaan kahden viikon välein aina 10 viikon ikään saakka. Emä madotetaan samaan aikaan, koska pennut saavat tartunnan loislääkitsemättömältä emältään jo kohdussa, tai imetyksessä. Kannattaa aina varmistaa kasvattajalta, miten pentu on madotettu.

Jos pentu on madotettu kasvattajalla suositusten mukaisesti, jatkossa pennun ulostenäyte on hyvä tutkia n. 1-2 viikkoa ennen rokotuskäyntiä ja toteuttaa madotus sen pohjalta. Kun koiran loishäätölääkityksen tarve tutkitaan, vältetään koiran turhalta lääkitsemiseltä ja mahdollisesti kehittyvältä lääkeresistenssiltä. Loistutkimuksen tuloksen perusteella eläinlääkäri suosittelee koiran elämäntilanteeseen sopivaa toimintatapaa madotukseen.

Loistutkimus tehdään koiran ulostenäytteestä. Metsästyskoirilla on metsästyskauden aikana kasvanut riski saada sisäloistartunta (erityisesti heisimatotartunta), koska ne pääsevät valvomatta liikkumaan laajemmalla alueella ja syömään loisia sisältäviä väli-isäntäeläimiä tai niille annetaan riistan sisäelimiä kypsentämättä. Myös talouksissa, joissa on enemmän kuin kolme koiraa, on koirilla kasvanut riski sisäloisiin. Eläinlääkäri arvioi riskiprofilin mukaan koiran loishäädön tarpeen.



Tarkempia tietoja ulostenäytteen keräämisestä voit lukea täältä. <https://evidensia.fi/hoitovinkit/nain-otat-ulostenayteen-loistutkimusta-varten/>



Jos matkustat koiran kanssa, tulee huomioida eri maiden vaatimukset mm. loishäätöjen osalta. Niistä löydät lisätietoa Ruokaviraston sivuilta. <https://www.ruokavirasto.fi/>

## Muistilista loistartuntojen ehkäisemistä varten

- Koirallesi sopiva sisä- ja ulkoloislääkitys suunnitellaan eläinlääkärikäynneillä.
- Tutkituta sisäloistilanne koiraltasi vuosittain eläinlääkäriasemalla.
- Kerää koiran ulosteet pois loistartuntapaineen vähentämiseksi.
- Loistartuntoja ehkäisyyn auttaa myös hyvä käsihygienia.

## PUNKIT



Punkit tarttuvat koiriin kaikkialla, niin metsässä, pelloilla kuin kaupungissakin. Punkit voivat kiinnittyä koiraan ja omistajaan ja levittää haitallisia infektioita, kuten borreliosia ja puutiaisaivokuumetta.

Punkkikausi kestää noin puoli vuotta ja punkkien torjuntaan on vaihtoehtoina punkkipantoja, suun kautta annettavia lääkkeitä tai paikallisvaleyliuoksia. Punkit kiinnittyvät mielellään esimerkiksi koiran naaman alueelle, korvien taakse, kaulaan tai kainaloihin. Punkkiaikana kannattaa ottaa tavaksi säännöllinen punkkitarkastus ja jo kiinnittyneiden punkkien irrottaminen, koska koiran ihoon kiinnittynyt punkki on tärkeää poistaa mahdollisimman nopeasti.

Punkki poistetaan koiran iholta tarttumalla siihen mahdollisimman läheltä ihoa ja vetämällä punkki varovasti irti. Punkkipihdit tai punkkilasso ovat hyviä työkaluja tähän. Punkin poiston jälkeen ihoon voi jäädä pieni kohouma, joka häviää ajan kuluessa. Näppyä voi tarvittaessa puhdistaa kirvelemättömällä paikallisantiseptilla. Jos puremakohta tulehtuu, ole yhteydessä eläinlääkäriin.





Koira on ravitsemuksellisesti sekasyöjä. Koiran ruoan tulisi tarjota sille riittävän energian lisäksi valkuaisaineita, vitamiineja, mineraaleja ja hivenaineita. Rasvaa ja hiilihydraatteja koira ei paljoa tarvitse, mutta ne ovat hyviä energian lähteitä ja monista hiilihydraateista koira saa suoliston toiminnalle suotuisia kuituja. Ruokinta muodostetaan koiran iän, energiankulutuksen, tai muun käytön (tiineys, imetys tms.) mukaan.

Koiranpentu on alttiimpi väärälle kivennäisainesten ja vitamiinien määrälle, jos ruokinta on epätasapainossa. Pahimmillaan pennulle voi epätasapainoisen ruokinnan takia tulla pysyviä luuston kehityshäiriöitä. Kasvava pentu tarvitsee myös proteiinia runsaammin, kuin aikuinen koira, jota aikuisellakin tulee olla ruoassa kuitenkin riittävästi.

Koirille on tarjolla paljon erilaisia ruokintavaihtoehtoja. Laadukas täysravinto on helpoin ja turvallisin tapa ruokkia koira, ja tarjontaa on paljon kuivamuonasta purkkiruokiin. Lisäksi koirille on tarjolla erilaisia pakasteita, tuoreruokaa sekä raakaruokaa. Raakaruokinnan riskejä ovat mm. bakteeri- ja loistartunnat, sekä kasvavan koiran ravinnon tasapainottamisen vaikeus. Myös luiden syömisestä johtuvat suolitukokset ja vauriot ovat raakaruokinnan riskitekijöitä. Yhtenä vaihtoehtona koiran ruokinta voi perustua myös itsetehtyyn kotiruokaan, mutta sen teko vaatii osaamista ja vie aikaa.

Koiran vointia ja lihavuuskuntoa tarkkailemalla voi jonkin verran päätellä, onko ruokinta kohdallaan. Koiran tulisi olla hoikka, lihaksikas ja turkin kiiltävä ja vahva. Silmien ja korvien tulee olla puhtaat ja ulosteiden kiinteitä. Suuret ja löysät ulosteet viittaavat ruoan huonoon sulavuuteen tai johonkin sairauteen.

## YLIPAINO

Lemmikeillä jo vähäinen painonnousu voi olla terveyden kannalta merkittävää. Jo kasvuiässä painoon on syytä kiinnittää huomiota, sillä lemmikille kertynyt liika paino kasvuiässä vaikeuttaa normaalipainon saavuttamista myöhemmällä iällä. Ikääntymisen lisäksi koiran kastraatio ja sterilisaatio hidastavat aineenvaihduntaa ja saattavat lisätä ruokahalua.

Normaalipainoiset lemmikit elävät yleensä pidempään kuin ylipainoiset, ja pysyvät terveempinä. Ylipaino lisää riskiä mm. nivelvaivoille sekä virtsatievaivoille. Myös anestesia-riskit kasvavat ylipainoisilla. Lemmikin laihtuessa terveysongelmat kuitenkin paranevat yleensä nopeasti ja eliniän odote kasvaa. Jo pienikin painonpudotus parantaa eläimen hyvinvointia. Lemmikki liikkuu enemmän ja on aktiivisempi normaalipainoisena.



### Näistä merkeistä tunnistat onko lemmikkisi ylipainoinen:

Normaalipainoisella koiralla kylkiluut tuntuvat kevyesti sivelemällä kylkiä. Jos kylkiluita ei tunnu, lemmikillä on liikaa rasvakerrosta.

### Ei vyötärölinjaa

Tarkkaillessasi koira ylhäältä päin, tulisi vyötärön olla kehon kapein kohta. Myös hännän juureen kertyy herkästi ylimääräistä rasvaa.

### Koiran liikkuminen on vaikeaa tai kankeaa

Ylipaino rasittaa niveliä ja nivelrikon riski kasvaa. Ikääntymisen myötä niveliin kertyy lähes poikkeuksetta nivelrikkoa. Ylipaino rasittaa niveliä ja siksi nivelrikon riski kasvaa erityisesti seniori-ikäisillä koirilla.

### Koira hengästyy helposti

Koira jäähtyy itseään hengityksen kautta. Ylipaino heikentää hengitysrefleksi- ja tilavuutta, joten siihen voi liittyä vakavia, pahimmassa tapauksessa koiran menehtymiseen johtavia tilanteita. Lisäksi sydänsairauksien riski kasvaa ylipainoisilla.

### Vireystila vaihtelee

Ylipaino rasittaa lemmikin elimistöä, jolloin sen olo on voimaton.

### Lemmikki näyttää pulskalta

Jos epäilet ylipainoa, voit punnita koirasi lähimmällä Evidensia-eläinlääkäriasemallesi ilman ajanvarausta.

Jopa kahdeksan koiraa kymmenestä kärsii ientulehduksesta tai parodontiitistä, eli hampaan tukikudoksen sairaudesta. Paras tapa huolehtia koiran suun terveydestä on harjata hampaat päivittäin ja tutkituttaa suu säännöllisesti eläinlääkärissä.

Hammastarkastuksen, hammaskiven poiston ja hammasröntgenkuvauksen avulla voidaan ennaltaehkäistä useiden hammasongelmien kehittyminen ajoissa sekä löytää mm. tulehtuneet ja kipeät hampaat, joita omistajan on lähes mahdoton silmämääräisesti huomata.

### Pennun hampaat

Koiranpennun maitohampaat puhkeavat noin kolmen viikon iässä. Maitohampaita on vain 28, mutta pysyviä hampaita aikuisella koiralla on 42. Pennun hampaat vaihtuvat maitohampaista pysyviin hampaisiin noin 3–7 kuukauden iässä. Hampaiden vaihtuminen pysyviin alkaa yleensä etuhampaita, jonka jälkeen vaihtuvat kulmahampaat ja välihampaat. Poskihampaat vaihtuvat yleensä viimeisenä.

Hampaiden vaihtuminen ja kasvaminen voi tuntua ikävältä ja ikenet kutisevat ja sen takia on tärkeää, että hampaiden vaihtumisen ajan pennulla on paljon sallittua ja mieluisaa pureskeltavaa. Ruokaa pentu saa syödä normaalisti myös hampaiden vaihtumisen aikaan.

Maitohampaat murtuvat helpommin kuin pysyvät hampaat. Siksi erittäin kovien puruluiden antamista kannattaa välttää. Joustava purulelu tai luu voi olla parempi vaihtoehto ikenien jomotukseen.

Aina maitohampaat eivät irtoa ongelmitta ja sen takia kannattaakin tarkkailla pennun suuta päivittäin. Kun pysyvä hammas puhkeaa, eikä maitohammas heilu, on suositeltavaa viedä pentu eläinlääkəriin. Eläinlääkäri tarkistaa maitohampaan poiston tarpeen, jotta pysyvä hammas ei pääse kasvaamaan virheasentoon.



Vaikka hampaat näyttävät puhtailta, voi hammaskiveä olla silti kertynyt ikenien alle. Hammasharja ei poista plakkia syvältä ientaskuista. Ikenien alla oleva hammaskivi ja plakki poistetaan eläinlääkärin toimesta, sillä muuten se aiheuttaa parodontiittia ja lopulta hampaan menetyksen.



# RIPULI

Ripulin taustalla voi olla monia tekijöitä, joista tavallisimpia ovat tarttuvat virusperäiset ripulit ja sopimattoman ruoan aiheuttama ripuli. Harvinaisempia syitä ovat ruoka-aineyleherkkyys, loiset, bakteerit, suolitukos ja kasvainsairaudet. Myös lääkitykset, kuten antibioottikuuri saattaa sotkea suoliston bakteeritasapainoa, mikä voi aiheuttaa ripulia.

Koiran lievää ripulia voidaan hoitaa kotona muutaman päivän ajan, jos se voi muuten hyvin ja on pirteä. Koiralle tulisi antaa hyvin sulavaa vatsaystävällistä ruokaa usein ja pieniä määriä kerrallaan. Ruokinta sopivalla ruoalla vähentää pahoinvointia, nopeuttaa suoliston limakalvon paranemista ja vähentää nestevajauksen riskiä. Toipumista voi nopeuttaa hyvin sulavan ruoan lisäksi reseptivapaila tukivalmisteilla, maitohappobakteerivalmisteilla ja huolehtimalla riittävästä nesteyttämisestä. Koiran vedentarve on n. 0,5–1 dl per elopainokilo. Esimerkiksi keskikokoinen, noin 20 kiloinen koira tarvitsee 1–2 litraa vettä päivässä. Oksentelu ja ripulointi lisää nesteentarvetta entisestään.

## Milloin eläinlääkäriin?

- Jos ripuli on poikkeuksellisen voimakasta.
- Jos vointi ei parane 1-2 vuorokauden kuluessa.
- Jos yleisvointi huononee.
- Jos ulosteessa tai ripulissa on verta.
- Jos koira ei juo, tai oksentaa juomansa.
- Jos koira on kuumeinen tai muuttuu veltoksi.

**Jos jokin näistä kohdista täyttyy, ole yhteydessä eläinlääkäriin.**



## KIVUN TUNNISTAMINEN

Eläimet eivät näytä kipua niin selkeästi kuin ihmiset. Kivun peittäminen on aikanaan ollut eloonjäämisen kannalta tärkeää, sillä kivun näyttäminen houkuttelee saalistajia. Pitkittyneestä kivusta on haittaa koiralle. Se rasittaa ja aiheuttaa kärsimystä. Kipu aiheuttaa stressireaktion joka hidastaa mm. kudosten paranemista. Kipu voi vaikeuttaa hengittämistä ja sen myötä aiheuttaa hapenpuutetta. Kipu voi myös aiheuttaa itseä tuhoavaa käytöstä. Voimakkaan kivun seurauksena koira voi esimerkiksi järsiä ihon rikki kipeältä alueelta.



Muuttunut käyttäytyminen on usein ensimmäisiä kivun oireita. Joku saattaa muuttua aggressiiviseksi ja vältellä ihmisiä, kun taas toinen saattaa hakeutua poikkeuksellisen paljon ihmisen lähelle. Kivulias koira saattaa myös olla säikympi ja pelokkaampi, erityisesti tilanteissa, joissa se tuntee itsensä epävarmaksi. Kipu voi aiheuttaa myös alakuloisuutta ja välinpitämättömyyttä. Kipu esiintyy joskus lähättämisenä, ruokahaluttomuutena, uikuttamisena tai vähentyneenä nukkumisena. Erityisesti rintaontelon kivut aiheuttavat koiralle haluttomuutta mennä makuuasentoon. Pään alueen tai hampaiden kipu saattaa aiheuttaa esimerkiksi pään rapsuttelua, hinkkaamista tai ravistelua. Pahanhajuisen hengitys tai posken turvotus saattaa kieliä myös hampaiden ongelmista ja kivusta suussa.

Raajoissa kipu voi esiintyä ontumisena, mutta jos kipua on kaikissa raajoissa, saattaa kipuoireet jäädä huomaamatta. Kipu ja jäykkyys liikkeelle lähtiessä kertovat yleensä nivelperäisestä kivusta. Röntgenkuvissa nähty lievä nivelrikko saattaa olla todella kipeä, vaikka ei kuvissa näyttäisi niin pahalta. Selkärangan kipu esiintyy yleensä haluttomuutena hypätä tai kääntyminen saattaa olla hankalaa. Keskiselän kipu saattaa vetää koiran selkää köyryasentoon ja kaulan alueen välilevyn pullistumat aiheuttavat voimakasta kipua. Välilevyn pullistuma saattaa aiheuttaa halvaantumista, heijastuskipuja tai ontumista.

Sisäelinten kipu voi aiheuttaa ainoastaan käytöksen muuttumista, tai koira saattaa asettua epätavallisiin asentoihin helpottaakseen oloaan, esimerkiksi rintakehä maahan ja pylly ylös. Mikäli koiralla on aggressiivista käyttäytymistä, muuttunutta käytöstä tai mitään mikä mietityttää, on syytä hakeutua eläinlääkäriin poissulkemaan kivun mahdollisuus.

*Vaikka koira reagoi kipuun eri tavalla kuin ihminen, se ei tarkoita, etteikö koira olisi kivulias. Myös koira tulisi vielä eläinlääkäriin samalla herkkyydellä kuin veisimme lapsen lääkäriin.*



Huuhtele aluksi haalealla vedellä kuivunut veri ja muu lika haavasta ja sen ympäriltä ja kuivaa huolellisesti. Puhdistuksen helpottamiseksi voit varovasti ajella tai leikata karvat haavan ympäriltä. Vältä avoimen haavan huuhtelua antiseptisellä aineella, sillä antiseptinen aine heikentää haavan paranemiselle välttämättömien tulehdussolujen toimintaa. Haava kannattaa puhdistaa esimerkiksi keittosuolaliuoksella tai suihkuttamalla haalealla vedellä. Tarvittaessa haavan suojaamiseen voidaan käyttää erilaisia apteekkeista saatavia haavataitoksia.

Jos haava vuotaa, aseta paineside suojaamaan aluetta ja tyrehdyttämään verenvuoto. Jos verenvuoto ei lopu muutamassa minuutissa, ota yhteyttä eläinlääkäriin. Matkalla eläinlääkäriasemalle haavan verenvuoto pitää pyrkiä estämään suojaamalla haava hyvin.

Tärkeää haavan hoidossa on estää haava-alueen nuoleminen. Jos koira pääsee nuolemaan haavaa, se yleensä tulehtuu. Apuna voidaan käyttää kauluria tai erilaisia asusteita tai sidoksia. Tarkkaile haavaa paranemisen ajan, jotta huomaat mahdollisen tulehduksen ajoissa.

Eläinten haavojen osalta tulee toimia samalla herkkyydellä kuin ihmistenkin osalta. Koirat peittävät tehokkaasti kipua, mutta se ei tarkoita sitä, etteikö haava voisi olla kivulias.

### Milloin eläinlääkäriin?

- Jos koiraasi on purtu.
- Jos haava on polkuanturassa.
- Jos koirallasi on palkeenkielimäinen haava, jonka reunat ovat kaukana toisistaan.
- Jos koirasi on saanut haavan silmään.
- Jos koirallasi on suuria ja syviä haavoja, joiden alapuolisissa kudoksissa voi olla vaurioita.
- Jos haava on tulehtunut.
- Jos epäilet, että haava kaipaa ompelua.

## Hot spotin ensiapu

**1.** Leikkaa karvat tulehtuneelta alueelta ja sen ympäriltä.

**2.** Puhdista haalealla vedellä, älä hankaa.

**3.** Taputtele alue kuivaksi.

**4.** Käytä antiseptistä suihketta, geeliä tai voidetta lievittämään tulehdusta.

**5.** Estä alueen hankaaminen tai nuoleminen.

**HOT SPOT** on punoittava, kostea ja usein terävärajainen tulehdusalue koiran iholla.

**JOS ENSIAPU EI TEHOA TAI OIREET PAHENEVAT,  
VIE LEMMIKKI ELÄINLÄÄKÄRIIN!**

Koiralla on erilainen aineenvaihdunta kuin ihmisellä, minkä seurauksena monet ihmiselle vaarattomat aineet ovat koiralle myrkyllisiä. Koirille myrkytyksiä aiheuttavat esimerkiksi ksylitoli, suklaa, sipuli, rusinat ja viinirypäleet, erilaiset kasvit, ihmisten lääkkeet, jäätymisenestoaineet, rotanmyrkky, kyyn puremat ym.

Eläinlääkäriltä saat ohjeet, kuinka toimia eri tilanteissa. Koska myrkyllisistä aineista osa aiheuttaa nopeasti jopa henkeä uhkaavan elinvaurion, ovat nopeasti aloitetut tutkimukset ja hoito erittäin tärkeitä paranemisennusteen kannalta. Aina pelkkä oksettaminen ei riitä, ja joskus se voi jopa aiheuttaa enemmän haittaa. Tämän takia tulisi aina nopeasti olla yhteydessä eläinlääkäriin, jos epäilee koiran syöneen jotain sille sopimatonta.

Monissa myrkytyksissä pyritään turvaamaan peruselintoiminnot ja hoitamaan kyseisen myrkytyksen aiheuttamia haittoja lääkkein, vasta-ainein, tukiravintein ja suonensisäisellä nestehoidolla. Hoidon aloittamista helpottaa, mikäli tiedetään syödyn myrkyllisen aineen nimi, syöntiaika ja eläimen sen hetkinen vointi, muut lääkitykset ja sairaudet sekä paino.

Omistajana voit parhaiten estää myrkytyksiä pitämällä myrkylliset ruoat, lääkkeet, kemikaalit ja kasvit poissa rakkaiden lemmikkien ulottuvilta.

### Ensiapu kyyn puremaan

**KYYN PUREMA**

- 1 Ota välittömästi yhteyttä eläinlääkäriin.
- 2 Pidä lemmikki levossa ja vältä puremakohdan käsittelyä ja liikuttelua.
- 3 Toimita lemmikki eläinlääkäriasemalle, jossa se saa suonensisäistä nestehoitoa ja kivunlievitystä.
- 4 Vakavimmissa tilanteissa lemmikille annetaan kyyn myrkyn vastaainetta.

**ÄLÄ** anna kissalle tai koiralle kyytablettia, sillä sen sisältämä kortisoni voi peittää tai pahentaa oireita ja hidastaa ja hankaloittaa hoitoa.

*Katso lähin eläinlääkäriasemasi ja varaa aika:  
[evidensia.fi](http://evidensia.fi)*

## HENKINEN HYVINVOINTI

Koirien virikkeistäminen ja aktivointi on tärkeää niiden hyvinvoinnin kannalta. Kun suunnittelet koirasi virikkeitä, on tärkeää ottaa huomioon sen yksilölliset tarpeet. Eri koirarodut ovat alun perin jalostettu erilaisiin käyttötarkoituksiin, mikä vaikuttaa niiden mielenkiinnon kohteisiin.

Ruokailua voi hyödyntää koiran virikkeistämässä erinomaisesti. Voit esimerkiksi tarjota koirallesi sen ruoan virikkeen muodossa. Esimerkiksi kongiin voi laittaa ruokaa sellaisenaan tai jäädyttää sen, jolloin koira joutuu työskentelemään ruoan eteen enemmän. Ruokaa voi myös piilottaa kotona eri paikkoihin, kuten vanhojen pyyhkeiden sisään, nurmikolle tai lumihankeen.

Tyhjät pahvipakkaukset, joihin on piilotettu nameja, ovat myös suosittuja, koska koira pääsee repimään niitä. Esimerkiksi maitotölkkin sisällä olevat namit, jotka koira voi repiä pois, ovat hyvä esimerkki tästä.

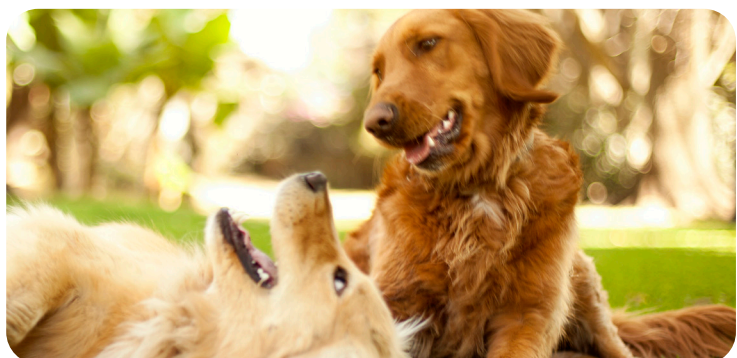
Koiran leikkittäminen ja toisten koirien kanssa leikkiminen ovat molemmat tärkeitä sosiaalisen ja henkisen hyvinvoinnin kannalta. Leikkiminen on hyvää liikuntaa, auttaa ylläpitämään terveellistä painoa ja vahvistaa lihaksistoa. Lisäksi leikki tarjoaa henkistä stimulaatiota ja auttaa lievittämään stressiä ja tylsistymistä. Toisten koirien kanssa leikkiminen puolestaan opettaa koiralle tärkeitä sosiaalisia taitoja, kuten kommunikaatiota, leikin sääntöjä ja rajanvetämistä. Se auttaa koira ymmärtämään toisten koirien eleitä ja käyttäytymistä, mikä parantaa sen kykyä tulla toimeen erilaisten koirien kanssa.

Koiralle on myös hyödyllistä tarjota oma alue, jossa se voi kaivaa luvan kanssa. Tällainen alue voi auttaa tyydyttämään koiran luontaista kaivamistarvetta ja estää sen kaivamasta ei-toivotuissa paikoissa, kuten puutarhassa tai sisätiloissa. Yksi tapa toteuttaa tämä on luoda koiralle oma kaivamislaatikko.

Koirien hajuaisti on erittäin kehittynyt ja erilaisten asioiden tarjoaminen haisteltavaksi on loistava tapa virikkeistää niitä. Voit tarjota koirallesi erilaisia luonnonmateriaaleja haisteltavaksi. Esimerkiksi kuivatut ruohot, oksat, tai kuivatut yrtit voivat tarjota mielenkiintoisia hajuja koiralle. Kun tulet kaupasta, koirallesi on erittäin mieluisaa saada haistella ostoksiasi. Koirille on myös olemassa nuuhkumattoja, jotka ovat pehmeitä mattoja, joihin voit piilottaa herkkuja tai kuivaruokaa. Koirasi joutuu nuuskimaan, kaivelemaan ja etsimään ruokaa matolta.

Ulkoilu, virikkeet, leikkiminen ja aivotyöskentelytehtävät auttavat pitämään koiran mielen ja kehon aktiivisena. Huolehdi myös siitä, että koira saa riittävästi liikuntaa, lepoa, palautumista ja sosiaalista vuorovaikutusta päivittäin. Koiran levon tarve on yksilöllistä, mutta koira tarvitsee lepoa jopa 8-20 tuntia vuorokaudessa. Huomioi myös turvallisuus virikkeiden suunnittelussa ja valitse sellaisia vaihtoehtoja, jotka sopivat juuri sinun koirallesi.

*Kaikenlainen leikkiminen edistää koiran fyysistä terveyttä, henkistä hyvinvointia sekä sosiaalisia taitoja, mikä tekee siitä onnellisemman ja tasapainoisemman lemmikin.*



# KOIRAN KANSSA MATKUSTAMINEN

Jotta matkustaminen sujuu mukavasti, sitä on hyvä harjoitella koiran kanssa pienestä pitäen esimerkiksi ottamalla se mukaan paikkoihin, joissa liikkuu paljon ihmisiä ja muita koiria. Matkustettaessa paras tietysti on, jos koira saa olla mukana oman perheensä kanssa – autossa, junassa, veneessä, laivassa tai lentokoneessa. Koira on myös hyvä totuttaa autossa matkustamiseen sekä matkustamaan kuljetuslaatikossa.

## Lemmikkieläinpassi

Ulkomailla matkustettaessa koiralla tulee olla oma passi, sen tulee olla tunnistusmerkitty mikrosirulla ja sen tulee olla rokotettu. Eläinlääkäri myöntää lemmikkieläinpassin ja kirjaa siihen rokotukset, madotukset ja terveystarkastukset.

## Rokotukset ennen ulkomaanmatkaa

Koiran tulee olla rokotettu raivotautia eli rabiasta vastaan. Eri maiden rokotusvaatimukset vaihtelevat, ja matkustaminen EU:n sisällä eroaa EU:n ulkopuolelle matkustamisesta. Ruokaviraston sivuilta löydät ajantasaiset maakohtaiset määräykset. Viimeisimmät EU:n sisäiset matkustussäännöt on hyvä tarkastaa Ruokaviraston sivuilta hyvissä ajoin ennen matkaa. EU:n ulkopuolelle matkustaessa on hyvä olla yhteydessä kohdemaan suurlähetystyön mahdollisten erityisvaatimusten varalta. Tiedon hankkimisen vastuu on aina koiran omistajalla.

## Loishäätö matkan yhteydessä

Euroopan vuoristoseudulla ja muissa osissa Eurooppaa myyräekinokokki on tavallinen. Kettu tai koira voi levittää loista, ja sairaus on vaarallinen ihmiselle. Keskustele eläinlääkärisi kanssa, millaisia matolääkkeitä kohdemaassa tarvitaan. Ennen kuin koira palaa Suomeen, sille tulee antaa koiralle hyväksytyä matolääkettä ekinokokkoosia aiheuttavia heisimatoja vastaan. Lääke annetaan ulkomailla 1–5 vuorokautta ennen Suomeen tuloa. On myös mahdollista antaa loishäätö 28 päivän säännön mukaan. Tällöin koira saa matolääkkeen eläinlääkäriin vastaanotolla kahdesti 28 päivän aikana ennen matkaa, ja se uusitaan tästä eteenpäin viimeistään 28 päivän sisällä edellisestä madotuksesta.

## Punkit ulkomailla

Tehokas punkkikarkote on ulkomaanmatkalla tarpeen, sillä punkit voivat levittää useita eri tauteja. Tutki koirasi turkki säännöllisesti matkan aikana.

## Hyönteiset ulkomailla

Keski- ja Etelä-Euroopassa (sekä yleensä lämpimissä maissa) koira altistuu hiekkasääskien välityksellä Leishmania-tartunnalle. Sairauden kehittyminen koiraan voi kestää useita kuukausia. Sairaus on krooninen ja vaatii elinikäisen hoidon. Etelä-Euroopassa esiintyy myös pistävä hyttynen, joka levittää sydänmadon toukkia. Sydänmatotartunta kehittyy koiran keuhkovaltimoissa ja on vaikea parantaa. On olemassa tehokkaita lääkkeitä, jotka suojaavat koira hyönteisten puremilta ja ehkäisevät niiden levittämiä sairauksia.

## Leptospiroosi

Mikäli matkustat Pohjoismaista etelään, on koiralle hyvä antaa rokotus leptospiroosia vastaan. Leptospiroosi on vakava kuumetauti ja se voi tarttua myös koirasta ihmiseen. Rokote annetaan kahdesti 2–4 viikon välein ja sen jälkeen vuoden välein.



## Huomioitavia asioita:

### Ravinto ja vesi

Annä koiralle matkalla samaa ruokaa, kuin mitä se saa kotona, sillä ravinnon muutos voi aiheuttaa koiralle vatsavaivoja. Tarjoa lemmikille samaa vettä, jota itsekin juot. Jos olet maassa, jossa on juotava pullovettä, anna sitä myös eläinystävällesi.

### Lemmikin matka-apteekki

Ota mukaasi esimerkiksi matkapahoinvointi- ja punkkilääkkeet, hyttysverkko, elektrolyyttijauhetta, ilman reseptiä saatavaa ravintolisää vatsavaivoihin, hietasääskien karkotusainetta, sidetarpeet ja muuta, mitä arvelet koiran tarvitsevan matka-apteekissaan.

### Vatsavaivat

Jos koirasi syö jotain sopimatonta, se voi saada vatsavaivoja, jonka seurauksena voi olla ripuli tai oksentelua. Ota yhteyttä eläinlääkäriin, jos vatsavaivat vaikuttavat koiran yleiskuntoon tai jos se kestää kovin kauan.

### Vamma tai sairaus

Tarkista jo etukäteen matkustusalueesi eläinklinikat. Jos koirasi sairastuu tai se joutuu matkalla onnettomuuteen, etsi paikallinen eläinklinikka tai eläinsairaala. Jos tarvitset neuvoja ja apua, ota mielellään yhteyttä omaan eläinlääkäriisi tai vakuutusyhtiöosi, ennen kuin menette paikalliselle eläinlääkärille.

### Vakuutus

Varmista, että koirasi on vakuutettu matkan ajaksi. Vakuutusehdot kohdemaassa on hyvä tarkistaa ennen reissua.

# *Valvomme, kun muut nukkuvat*

**KATSO EVIDENSIAN 24/7 PÄIVYSTÄVÄT  
ELÄINLÄÄKÄRIASEMAT JA SAIRAALAT  
YMPÄRI SUOMEN**



**KATSO KAIKKI EVIDENSIAN ELÄINLÄÄKÄRI-  
ASEMAT JA SAIRAALAT**

